ZBIERKA ZÁKONOV
SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Ročník 1950

Vyhlásené: 28.12.1950 Vyhlásená verzia v Zbierke zákonov Slovenskej republiky

Obsah tohto dokumentu má informatívny charakter.

188.

Zákon

zo dňa 21. decembra 1950

o zdokonalení rastlinnej výroby.

Národné shromaždenie Československej republiky usnieslo sa na tomto zákone:

Úvodné ustanovenia.

§ 1.

(1) Účelom tohto zákona je pomôcť jednotným roľníckym družstvám a malým a stredným roľníkom k zvýšeniu výnosu v rastlinnej výrobe, najmä starostlivosťou o akostné osivo a sadivo a zabraňovaním škodám, ktoré pôsobia škodcovia rastlinného a živočíšneho pôvodu.

(2) Národné výbory budú v súčinnosti s národnými podnikmi poľnohospodárskymi, Ústredím pre hospodárenie s poľnohospodárskymi výrobkami a jeho složkami, s Jednotnými sväzmi roľníkov a ostatnými masovými organizáciami pomáhať jednotným roľníckym družstvám a malým a stredným roľníkom pri plnení úloh vyplývajúcich z tohto zákona.

Časť I.
Šľachtenie a množenie osiva a sadiva.

§ 2.
Podmety šľachtiteľskej činnosti.

(1) Šľachtenie osiva a sadiva budú vykonávať zásadne Československé štátne majetky, národný podnik, a jednotné roľnícke družstvá.

(2) Iným osobám, činnosť ktorých prispieva k rozvoju šľachtenia, môžu povoliť šľachtenie krajské národné výbory podľa smerníc Ministerstva pôdohospodárstva. Zvlášť bude sa podporovať sdružovanie poľnohospodárskych výskumníkov v rámci jednotných roľníckych družstiev, pracujúcich podľa zásad modernej agrobiologie. Komunálne podniky môžu vykonávať šľachtenie osiva a sadiva, ak bola táto činnosť pojatá do ich schváleného podnikového plánu.

§ 3.
Povoľovanie rastlinných odrôd.

(1) Do obehu na bežné upotrebenie v poľnohospodárstve možno uvádzať osivo a sadivo len povolenej odrody.

(2) Povolenie šľachtenej odrody, poprípade nešľachtenej odrody krajovej, udeľuje a odníma Ministerstvo pôdohospodárstva. Šľachtená odroda je taká, ktorá vznikla cieľavedomou

šľachtiteľskou prácou (výberom, krížením, vrúbľovaním rastlín a pod.). Krajová odroda je taká, ktorá sa vyznačuje v určitých oblastiach dobrými úžitkovými vlastnosťami.

(3) Nové šľachtenia (nové odrody) musia sa pred povolením preskúšať, pokiaľ ide o samostatnosť a pestovateľskú hodnotu.

(4) Povolené odrody domáce aj zahraničné podliehajú sústavnému skúšaniu.

(5) Ministerstvo pôdohospodárstva ustanoví vyhláškou v úradnom liste zásady a podmienky pre udeľovanie a odnímanie povolenia odrôd a ich kontrolu, pre preskušovanie, skúšanie a odoberanie vzoriek osiva a sadiva a povinnosti šľachtiteľov pri tom a ďalej, ktoré ústavy ich vykonávajú; môže určiť aj oblasti, v ktorých možno povolené odrody pestovať.

§ 4.
Registre odrôd.

Povolené odrody sa zapisujú do príslušného registra povolených odrôd.

§ 5.
Výroba elitného osiva a sadiva.

Výrobnú plochu a množstvo elitného osiva a sadiva určí šľachtiteľom vykonávací plán pôdohospodárskej výroby. Ďalším množením elitného osiva a sadiva sa získava šľachtené osivo a sadivo.

§ 6.
Výroba šľachteného osiva a sadiva a krajových odrôd pre bežné upotrebenie v poľnohospodárstve.

(1) Výrobnú plochu a množstvo šľachteného osiva a sadiva pre bežné upotrebenie v poľnohospodárstve určí množiteľom vykonávací plán poľnohospodárskej výroby.

(2) Výrobným plánom sa určí aj výroba osiva a sadiva krajových odrôd, ktorá sa získa množením uznaného osiva a sadiva (§ 8) povolených krajových odrôd.

§ 7.
Výroba iným šľachtiteľom.

Ak nemôže šľachtiteľ vyrobiť vo svojom podniku potrebné množstvo elitného osiva a sadiva určené vykonávacím plánom, môže sa mu uložiť, aby dodal potrebné množstvo elitného osiva a sadiva na výrobu inému šľachtiteľovi.

§ 8.
Uznávacie konanie.

(1) Do obehu možno zásadne uvádzať len uznané osivo a sadivo s označením odrody a príslušného pestovania. Uznávanie vykonáva príslušný ústav pre skúšanie semien.

(2) Ministerstvo pôdohospodárstva určí vyhláškou v úradnom liste ústavy pre skúšanie semien a obvod ich pôsobnosti a určí podrobnosti a podmienky uznávania osiva a sadiva, poprípade výnimky, rozsah kontroly akosti vzoriek a spôsob vydávania preukazov o uznaní (uznávací list), ako aj predpisy o akosti.

§ 9.
Obchodné osivo a sadivo.

Pri nedostatku uznaného šľachteného osiva a sadiva tak isto aj osiva a sadiva krajových odrôd môže Ministerstvo pôdohospodárstva povoliť výnimku z ustanovenia § 8 ods. 1 vety prvej. V tomto prípade môže vyhláškou v úradnom liste určiť podmienky, za ktoré možno do obehu pre bežné upotrebenie v poľnohospodárstve uvádzať pod názvom obchodné osivo a sadivo iné než uznané osivo a sadivo.

§ 10.
Obchod s osivom a sadivom.

(1) Podniky dodávajúce uznané osivo a sadivo na množenie a podniky dodávajúce uznané osivo a sadivo pre bežné upotrebenie v poľnohospodárstve ručia za pravosť odrody a za predpísanú akosť osiva a sadiva pri dodávke v uzavretom a zaplombovanom obale až do otvorenia obalu, a to bez ujmy ďalšieho ručenia podľa všeobecných predpisov. Predpokladom ručenia je, že prijímateľ opatroval dodané osivo a sadivo so starostlivosťou riadneho hospodára.

(2) Pri predaji z otvoreného obalu je predávajúci povinný vydať odberateľovi záručný list o pravosti odrody a predpísanej akosti dodaného osiva a sadiva.

(3) Podomový obchod s osivom a sadivom a predaj osiva a sadiva na trhoch sú zakázané.

§ 11.
Povinnosť používať šľachtené osivo a sadivo.

Pestovateľom možno uložiť, aby zčasti alebo výlučne použili na siatie alebo sadenie šľachtené osivo a sadivo určitého stupňa. Ministerstvo pôdohospodárstva môže poveriť krajské a okresné národné výbory, aby takú povinnosť uložily v jednotlivých obciach, poprípade okresoch, ktoré sú zamorené sneťou obilnou, alebo v ktorých sú nápadne nízke výnosy a pod., a vyhlásily ju spôsobom v mieste obvyklým.

§ 12.
Kontrola osiva a sadiva.

(1) Ústavy pre skúšanie semien (§ 8 ods. 1) sú oprávnené odoberať vzorky pre kontrolu pravosti a akosti dodávok osiva a sadiva.

(2) Bližšie smernice pre vykonávanie kontroly pravosti a akosti dodávok osiva a sadiva, najmä o odoberaní a zasielaní vzoriek a o uhradzovaní nákladov, vyhlási Ministerstvo pôdohospodárstva v úradnom liste.

Vývoz a dovoz osiva a sadiva.

§ 13.

Vývoz a dovoz osiva a sadiva sa vykonáva podľa vykonávacieho plánu zahraničného obchodu a vyžaduje vždy aj súhlas Ministerstva pôdohospodárstva.

§ 14.

(1) Vyvážané a dovážané zásielky osiva a sadiva podliehajú akostnej kontrole a musia sa hlásiť dopredu príslušnému ústavu pre skúšanie semien (§ 8 ods. 1).

(2) Bližšie smernice pre konanie a udeľovanie súhlasu Ministerstva pôdohospodárstva podľa § 13 a pre uvádzanie dovezeného osiva a sadiva do obehu vydá Ministerstvo pôdohospodárstva po dohode s ministerstvami financií a zahraničného obchodu vyhláškou v úradnom liste.

§ 15.
Zrušenie doterajších šľachtiteľských ústredí.

(1) Doterajšie šľachtiteľské ústredia: Sväz šľachtiteľov rastlín v Prahe a „Slovosivo“, Sväz šľachtiteľov a množiteľov rastlín na Slovensku, družstvo v Bratislave, zanikajú bez likvidácie. Ich majetok prechádza na československý štát a sveruje sa do správy Československým štátnym majetkom, národnému podniku, ktorý za prípadné dlhy ručí len do výšky prevzatých aktív.

(2) O usporiadaní záväzkov, ktoré sú hospodársky neodôvodnené, platia primerane ustanovenia § 4 ods. 3 zákona č. 126/1948 Sb., o znárodnení niektorých šľachtiteľských podnikov.

Časť II.
Starostlivosť o zveľadenie a rozšírenie ovocinárstva a vinárstva.

§ 16.

Škôlky možno zakladať, rozširovať, prekladať, obmedzovať alebo zrušovať len s povolením krajského národného výboru a za podmienok ním určených. Krajské národné výbory postupujú podľa smerníc vydaných Ministerstvom pôdohospodárstva.

§ 17.

Krajské národné výbory určujú v rámci jednotného hospodárskeho plánu pre škôlky prevádzané v obvode ich pôsobnosti so schválením Ministerstva pôdohospodárstva celkové plány pestovania priesad a podpníkov.

§ 18.

Ustanovenia §§ 16 a 17 neplatia pre Československé štátne majetky, národný podnik, Československé štátne lesy, národný podnik, a ostatné pôdohospodárske závody ústredne plánované, výrobný plán ktorých a plán odbytu určuje v rámci jednotného hospodárskeho plánu priamo Ministerstvo pôdohospodárstva.

§ 19.

Okresný národný výbor môže na návrh ústavu pre skúšanie semien (§ 8 ods. 1) určiť, že pestovateľ určitého stromu alebo kra alebo určitých skupín stromov alebo krov ich nesmie bez jeho povolenia odstrániť a že je povinný úrodu ovocia po dozretí, ako aj vrúble, predať podniku určenému pre získanie osiva, poprípade vrúbľov. Prevádzateľ tohto podniku je povinný ovocie, semeno, poprípade vrúble, od pestovateľa kúpiť za úradnú cenu splatnú pri ich odobraní.

§ 20.

Ministerstvo pôdohospodárstva môže po dohode s Ministerstvom potravinárskeho priemyslu určiť zabezpečenie semien pri spracovaní ovocia a ich použití na pestovateľské účely.

§ 21.

Zdravotný dozor na škôlky a ich výrobky vykonávajú krajské a okresné národné výbory a spolupracujú pritom podľa potreby so štátnymi ústavmi pre ochranu rastlín. Bližšie smernice pre výkon tohto dozoru vydá Ministerstvo pôdohospodárstva vyhláškou v úradnom liste.

Časť III.
Opatrenie proti škodcom rastlín.

§ 22.

Užívatelia všetkých pozemkov (aj nekultivovaných) sú povinní chrániť na vlastný náklad pozemky a porasty na nich pred škodcami rastlín (ďalej len „škodcovia“). Sú preto povinní robiť opatrenia, ktorými sa má zamedziť výskyt a rozširovanie škodcov a zabezpečiť ich vyhubenie.

§ 23.

(1) Ak je dôvodná obava, že sa škodcovia vyskytnú v nebezpečnom rozsahu, alebo ak sa už tak stalo, sú národné výbory, predovšetkým miestne národné výbory, povinné urobiť vhodné opatrenia proti nim. V prípadoch, keď nemožno nebezpečenstvo zdolať inak, zaistia národné výbory súčinnosť obyvateľstva podľa predpisov o ochrane pred požiarmi a inými živelnými pohromami.

(2) Užívatelia pozemkov sú povinní trpieť vykonávanie opatrení podľa odseku 1 a spolupôsobiť pritom podľa povahy prípadu prácou alebo poskytnutím vecných prostriedkov.

(3) Náklady opatrení podľa odseku 1 uhradzuje dočasne národný výbor, ktorý opatrenia nariadil. Miestny národný výbor rozvrhne ich na užívateľov pozemkov, a to podľa zásad platných pre vyberanie príspevkov podľa predpisov o finančnom hospodárení národných výborov.

(4) Pri opatreniach, ktorými sa odvracia všeobecné nebezpečenstvo hroziace niektorému úseku pôdohospodárskej výroby, sa nerozvrhuje časť nákladov uhradená podporou poskytnutou zo štátnych prostriedkov.

§ 24.

Štátne výskumné ústavy poľnohospodárske a lesnícke sú oprávnené vykonávať výskumné vyšetrenia a pokusy za účelom zistenia správneho spôsobu, ako hubiť škodcov a predchádzať ich výskyt. Užívatelia pozemkov sú povinní túto činnosť umožniť.

§ 25.

(1) Dodavatelia osiva a sadiva sú povinní dodávať len tovar zdravý a bez škodcov.

(2) Pestovatelia raži, pšenice, jačmeňa a ovsa, ako aj smesí týchto plodín, sú povinní používať na ich siatie len osivo riadne a účinne morené prostriedkami povolenými na ochranu rastlín.

§ 26.

(1) Ministerstvo pôdohospodárstva vydá po dohode so zúčastnenými ústrednými úradmi vyhláškou v úradnom liste predpisy o tom,

a) ktorí škodcovia, v akom rozsahu a kedy sa musia hubiť a ako treba používať pritom prostriedky na ochranu rastlín, najmä s ohľadom na bezpečnosť a zdravie ľudí alebo zvierat,

b) ktoré opatrenia sa musia urobiť na úspešné hubenie škodcov alebo na zabránenie ich výskytu, rozširovanie alebo zavlečenie a na čí náklad.

(2) Vláda môže určiť nariadením, akým spôsobom sa má zamedziť rozširovanie alebo zavlečenie škodcov pri dovoze, prevoze a vývoze. Pritom môže sa určiť, že sa závadný tovar vylučuje z ďalšej dopravy alebo že sa nariaďuje jeho zničenie.

(3) Povinnosti uložené podľa tejto časti zákona užívateľom pozemkov platia obdobne pre osoby, ktoré uskladňujú výrobky rastlinného pôvodu.

Prostriedky na ochranu rastlín a rastlinných výrobkov, ich predaj a kontrola.

§ 27.

(1) Prostriedky na ochranu rastlín a rastlinných výrobkov (ďalej len „prostriedky“) môžu sa vyrábať alebo dovážať len, ak boly dopredu skúšané a Ministerstvo pôdohospodárstva udelilo po dohode s Ministerstvom ťažkého priemyslu, a pokiaľ ide o dovoz, po dohode s Ministerstvom zahraničného obchodu, povolenie uvádzať ich do obehu. Ak ide o jedovaté a zdraviu škodlivé prostriedky, udieľa Ministerstvo pôdohospodárstva povolenie aj po dohode s Ministerstvom zdravotníctva. Ministerstvo pôdohospodárstva môže udelené povolenie po dohode s kompetentnými ministerstvami odňať.

(2) Náklady skúšania podľa odseku 1 uhradzuje žiadateľ.

§ 28.

(1) Pri jedovatých, poprípade zdraviu škodlivých prostriedkov (§ 27 ods. 1) určí Ministerstvo pôdohospodárstva po dohode s Ministerstvom zdravotníctva aj osobitný spôsob balenia, označenia a uskladnenia a podmienky vydávania takých prostriedkov.

(2) Ústredie pre hospodárenie s poľnohospodárskymi výrobkami a jeho zložky nepotrebujú na predaj prostriedkov uvedených v odseku 1 osobitné povolenie (koncesiu), sú však inak povinné pridržiavať sa predpisov vydaných podľa odseku 1.

§ 29.

Okresný národný výbor môže zabezpečiť prostriedky, výroba, dovoz alebo predaj ktorých nezodpovedajú ustanoveniam tohto zákona a predpisov podľa neho vydaných, a nariadiť, že sa musia zničiť alebo zúžitkovať vhodným spôsobom.

§ 30.

(1) Odborný dozor na zachovávanie ustanovení tejto časti zákona a predpisov podľa nej vydaných vykonávajú Ministerstvo pôdohospodárstva a národné výbory. V osobitných prípadoch môže Ministerstvo pôdohospodárstva poveriť výkonom dozoru aj štátne výskumné ústavy poľnohospodárske, poprípade lesnícke, a štátne výskumné stanice.

(2) Minister pôdohospodárstva určí po dohode s kompetentnými ministrami nariadením bližšie predpisy o oprávneniach a povinnostiach dozorných orgánov, o povinnosti vyrábateľov prostriedkov na ochranu rastlín hlásiť Ministerstvu pôdohospodárstva každú vyrobenú seriu, než sa uvedie do obehu, o určení vstupných miest, kde sa bude vykonávať prehliadka dovážaných rastlín a rastlinných výrobkov, ako aj o tom, že užívatelia pozemkov a iné zodpovedné osoby sú povinné poskytnúť kontrolným orgánom potrebné údaje, pomôcky a prostriedky.

(3) Ministerstvo financií určí po dohode s Ministerstvom pôdohospodárstva vyhláškou v úradnom liste, v ktorých prípadoch sa za prehliadky konané podľa tejto časti zákona alebo podľa

predpisov podľa nej vydaných vyberajú poplatky v prospech štátnej pokladnice a v akej výške, a vydá zároveň predpisy o ich vyberaní.

Časť IV.
Spoločné, prechodné a záverečné ustanovenia.

§ 31.

(1) Pomocnými orgánmi miestnych národných výborov při vykonávaní tohto zákona sú miestni agronomovia, ktorí sú vyberaní zo skúsených roľníkov.

(2) Ministerstvo pôdohospodárstva vydá po dohode s ministerstvami vnútra a financií vyhláškou v úradnom liste podrobnejšie predpisy o miestnych agronomoch, najmä o ich úlohách a uhradzovaní ich hotových výdavkov.

§ 32.

(1) Za skúšanie podľa § 3 a za uznávanie podľa § 8 sa vyberajú náhrady, výšku ktorých určí Ministerstvo pôdohospodárstva po dohode s Ministerstvom financií vyhláškou v úradnom liste.

(2) Za vykonávanie zdravotného dozoru podľa § 21 sa vyberá poplatok, výšku ktorého určí a o ňom podrobné predpisy vydá vyhláškou v úradnom liste Ministerstvo financií po dohode s Ministerstvom pôdohospodárstva.

§ 33.

(1) Odrody, ktoré sa povolily podľa dosiaľ platných predpisov, ako aj osivá a sadivá, ktoré podľa týchto predpisov boly uznané, možno používať aj naďalej, pokiaľ povolenie alebo uznanie nebude odňaté.

(2) Dokiaľ nebudú vydané predpisy na vykonanie tohto zákona, treba postupovať podľa doterajších predpisov primerane.

§ 34.

(1) Ustanovenia tohto zákona sa nevzťahujú na osivo a sadivo na účely lesnícke. Na škodcov lesných kultúr sa vzťahujú ustanovenia tohto zákona len potiaľ, pokiaľ ochrana proti ním nie je lesnými zákonmi a predpismi podľa nich vydanými upravená inak.

(2) Pokiaľ sa vykonávanie tohto zákona dotýka vojenskej správy, bude sa postupovať podľa smerníc, ktoré vydá Ministerstvo pôdohospodárstva po dohode s Ministerstvom národnej obrany.

§ 35.

(1) Dokiaľ nebudú vydané predpisy na vykonanie § 12 zákona č. 279/1949 Sb., o finančnom hospodárení národných výborov, vykoná sa rozvrh nákladov podľa § 23 ods. 3 so zreteľom najmä na výmeru ošetrovaných kultúr a prihliadne sa na poskytnuté osobné a vecné plnenia. Miestny národný výbor sostaví o rozvrhu nákladov prehľad, ktorý vyloží na verejné prezretie s upozornením, že možno na miestnom národnom výbore podať námietky proti rozvrhu v lehote 15 dní, začínajúc dňom po vyložení prehľadu. Námietky môžu podať len osoby uvedené v prehľade; rozhoduje o nich s konečnou platnosťou okresný národný výbor. Úradný výpis z právoplatného prehľadu je exekučným titulom pre vymáhanie rozvrhnutého nákladu.

(2) Prostriedky, ktoré sa pred účinnosťou tohto zákona povolily, nepotrebujú nové skúšanie ani povolenie. Aj takéto prostriedky musí však vyrábateľ, poprípade dovozca, prihlásiť do 30 dní odo

dňa začiatku účinnosti tohto zákona na Ministerstve pôdohospodárstva, ktoré ich vyhlási v úradnom liste. Ministerstvo pôdohospodárstva môže odňať po dohode s kompetentnými ministerstvami aj pri týchto prostriedkoch povolenie na uvádzanie do obehu, ak ich výroba alebo dovoz nezodpovedá zásadám pre povoľovanie prostriedkov. Prostriedky, ktoré sa včas neprihlásily, nesmú sa ďalej vyrábať alebo dovážať bez povolenia podľa § 27 ods. 1.

§ 36.

(1) Dňom, keď tento zákon nadobudne účinnosť, zrušujú sa predpisy, ktoré odporujú jeho ustanoveniam.

(2) Zrušujú sa najmä:

1. ustanovenia o obecných stromkových škôlkach, obsiahnuté v zák. čl. XII/1894, o poľnom hospodárstve a o poľnej polícii,
2. vládne nariadenie č. 624/1920 Sb., o úprave obchodu semenom červenej ďateliny, lucerny a odpadkami všetkých ďatelín a lucerien, v znení vládneho nariadenia č. 410/1921 Sb.,
3. zákon č. 128/1921 Sb., o uznávaní pôvodnosti odrôd, uznávaní osiva a sadiva a skúšaní odrôd kultúrnych rastlín, a predpisy podľa neho vydané,
4. zákon č. 165/1924 Sb., o ochrane výroby rastlinnej, a predpisy podľa neho vydané,
5. vládne nariadenie č. 119/1937 Sb., o úprave obchodu so zeleninovými a záhradnými semenami,
6. vládne nariadenie č. 69/1941 Sb., o osive a sadive, a predpisy podľa neho vydané,
7. vládne nariadenie č. 89/1941 Sb., o kontrole prostriedkov na ochranu rastlín a rastlinných produktov proti škodlivým činiteľom a obchode s nimi, a predpisy podľa neho vydané a
8. vyhláška ministra poľnohospodárstva a lesníctva č. 202/1944 Sb., o úprave škôlkarstva.

§ 37.

Tento zákon nadobúda účinnosť 30. dňa po vyhlásení; vykoná ho minister pôdohospodárstva po dohode so zúčastnenými členmi vlády.

Gottwald v. r.

Dr. John v. r.

Zápotocký v. r.

Ďuriš v. r.

Vydavateľ Zbierky zákonov Slovenskej republiky a prevádzkovateľ právneho a informačného portálu Slov-Lex dostupného na webovom sídle www.slov-lex.sk je Ministerstvo spravodlivosti Slovenskej republiky, Župné námestie 13, 813 11 Bratislava, tel.: 02 571 01 000, e-mail: helpdesk@slov-lex.sk.